

Informacje o książce

Autor: Błażej Śliwiński

Wydawca: Avalon

Rok wydania: 2014

Stron: 269

Wymiary: 20,5 x 14,5 x 1,4 cm

Oprawa: miękka

ISBN: 978-83-7730-371-9

Recenzja

Z racji bardzo skąpych źródeł autor już w pierwszym zdaniu swojej publikacji wyjaśnia, że niniejsza monografia nie może być uznawana za biografię. Wzmianki o pierworodnym synu Bolesława Chrobrego w historiografii są aż trzy. Mimo to autor na podstawie ich analizy, a także opierając się o wiele innych źródeł, pokusił się o wypracowanie ponad 250 stron tekstu o nieco zapomnianym Piastowiczu. Dlaczego pierwszy syn księcia, a potem króla Polski został odsunięty od władzy? Co sprawiło, że z czasem jednak chociaż przez moment po tę władzę sięgnął wypędzając swojego młodszego brata? Na te pytania autor stara się odpowiedzieć w recenzowanej publikacji.

Profesor Błażej Śliwiński jest wieloletnim pracownikiem Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego. Specjalizuje się w głównej mierze w historii średniowiecza oraz naukach pomocniczych historii. Na podstawie zaś samego dorobku możemy ściślej określić zainteresowania autora, które skupiają się na Pomorzu, a w szczególności na samym Gdańsku. Wśród wydanych prac wymienić można monografie poświęcone Mściwojowi II, Leszkowi Inowrocławskiemu czy też Samborowi II. Profesor Śliwiński brał także udział w dużym przedsięwzięciu jakim było stworzenie *Encyklopedii Gdańska*.

Mimo, że autor odżegnuje się od ujmowania swojej książki jako klasycznej biografii, zachowuje jej wszelkie znamiona. Tak więc układ publikacji jest chronologiczny. Autor podzielił swoje dzieło na cztery główne rozdziały, nie licząc wstępu oraz zakończenia. We wstępie profesor Śliwiński omawia w przeważającej mierze źródła, które stanowią podstawę wiedzy o czasach Bezpryma, a także teorie historyków polskich i niemieckich na temat naszego bohatera, które pojawiały się przez lata. Podstawową kwestią jest tutaj „oddzielenie” Bezpryma od

najmłodszego brata Ottona. Przez lata uważano bowiem, że Otton i Bezprym to jedna osoba. Pierwszy właściwy rozdział porusza zagadnienia związane z rodzicami Bezpryma oraz tym jak mogły wyglądać jego pierwsze lata życia. Główną uwagę autor skupił na teoriach o wypędzeniu małżonki Chrobrego, gdzie dominuje pogląd o tym, że książę zostawił syna przy sobie. W kolejnym rozdziale profesor Śliwiński porusza sprawę związaną z trafieniem Bezpryma do eremu w Italii. Bohaterami tej części są cesarz Otton III, Bruno z Kwerfurtu oraz Bolesław Chrobry, który dąży do „odzyskania” syna. Według mnie jest to chyba najciekawszy rozdział publikacji, gdzie przypuszczenia mogą być najbliżej wydarzeń historycznych. Trzeci rozdział opowiada o czasie, gdy przez niemal ćwierćwiecze nie ma żadnych wzmianek źródłowych o naszym bohaterze. Tutaj pojawia się najwięcej teorii i możliwości różnych dróg życiowych Bezpryma. Bardzo istotnym wydarzeniem z tego czasu miała być kastracja, nie Mieszka II jak chciał Gall Anonim, lecz właśnie Bezpryma, co spowodowało jego odsunięcie od władzy przez ojca. Błażej Śliwiński w przekonujący sposób argumentuje taki obrót spraw i przedstawia swoje przypuszczenia w tej ważącej na przyszłości pierworodnego syna Bolesława kwestii.

Ostatni rozdział opisuje schyłek życia naszego bohatera i jego brata Mieszka II, głównie interwencję zewnętrzną w kraju Piastów oraz tzw. reakcję pogańską. Za interwencją stał Bezprym, który po wypędzeniu swojego młodszego brata został na kilka miesięcy księciem Polski. Autor przybliżył nam możliwe okoliczności wtargnięcia zbrojnego sąsiadów z zachodu i ze wschodu do Polski. Pada tutaj sugestia o możliwym dogadaniu się cesarza Konrada II i księcia Jarosława Mądrego. Kolejną ważną kwestią jest tzw. reakcja pogańska, którą profesor Śliwiński wiąże z niepokojami wewnętrznymi spowodowanymi obcą interwencją i związaną z nią klęską głodu w kraju Piastów. Te dywagacje wydają się sensowne i jednocześnie ukazują czytelnikowi skalę zdarzeń, które należy uznać za jedną wielką katastrofę jeśli zestawimy je z czasami panowania wielkiego Bolesława Chrobrego. Istotną kwestią poruszaną w ostatnim rozdziale są okoliczności śmierci naszego bohatera. Podsumowując negatywne rzędy i działania Bezpryma autor trafnie cytuje słowa profesora Stanisława Zakrzewskiego, który określił je jako: „pierwszy znany kataklizm natury wewnętrznej, przy interwencji czynników zewnętrznych, który spadł na Polskę całkiem gwałtownie”.

Wydanie książki stoi na dobrym poziomie. Szata graficzna okładki nawiązuje do wcześniejszych biografii wydawanych przez wydawnictwo Avalon. W publikacji uświadczymy pewną liczbę literówek, jednak nie jest ona rażąca. Wpadają w oko jedynie takie, które dotyczą zapisanych cyframi dat. Na końcu dzieła odnajdziemy wykaz skrótów oraz spis źródeł i literatury, która jak na zachowane wiadomości o osobie Bezpryma jest dość pokaźna.

Publikacja jest książką stricte naukową. Autor zachowuje pełny aparat naukowy z odniesieniami do źródeł i literatury, z której korzystał. Niekiedy także w tekście (przeważnie w przypisach) cytuje bezpośrednio różne fragmenty. Książka podczas lektury wymaga od czytelnika pewnej uwagi, gdyż występuje w niej bardzo duża liczba przypisów (ponad 800), w których często są zawarte dodatkowe i interesujące informacje oraz dopowiedzenia. Mimo to omawianą pozycję czyta się dobrze, co nie zmienia faktu, że jest ona wymagająca i przeznaczona dla ograniczonego kręgu odbiorców. Autor poświęcił wiele pracy przy jej pisaniu, co widać poprzez jego skrupulatność w tekście. Jednocześnie jego teorie i domysły nie są wyssane z palca. Polecam książkę szczególnie historykom i miłośnikom historii, którzy interesują się początkami państwa polskiego.

Bezprym. Pierworodny syn pierwszego króla Polski (986 – zima/wiosna 1032)

Wpisany przez Andrzej Zyśko
sobota, 05 maja 2018 20:39 -

Autor: *Andrzej Zyśko*

Opublikowano 05.05.2018 r.